

מה התברר עם החלטת הפרשה, ואנשי הי" צחתי חורו למטוסייהם. אלא שמהו היש" תנה ברוחם. "עכשיו נטוס לפי הכללים הי" כתובים", סינן קברניט. "לא נקרע לעצמנו את הלב יותר בשביל החברה". אחדים מאנשי הצוותים הודיעו בפירוש, כי יעזבו את המיקצוע בהודמנות הראשוני. נה. אך הרוב ציפה להתפתחויות חדשות. כי הבעייה היסודית, שבגללה פרצה השב"י תה, הייתה עדיין לפיתרון: חתימת הסכם עבודה חדש, שיסדיר תביעות יסודיות של תנאי-עבודה, קרן פנסיה, ביטוח וגו'הלי קירקוע.

ים

עתיד בלי עצמאות

נמל תל-אביב משותק לגמרי מזה עשרה ימים. במחסני המכס נערים ארגונים עם מיטען שצריך היה להישלח לפני שבוע ימים. בנמל בו מטענים בממוצע 1000 טון ליום — חדלו להטעין מאז ה-16 במרס, מאותו רגע שהאונייה עצמאות, השייכת ל-חברת יעודי ניפנעה על-ידי שוברי-הגלים, וחסמה את הכניסה לנמל.

באותם עשרה ימים, לא זו בלבד שלא הצ-ליחו להזיז את האוניה אפילו בסניטמטר אחד, אלא שהמצב הולך ומחמיר: היות והאוניה עומדת במיהנמל הרדודים, נוגע חלקה התחתון בקרקעית-הים. משום כך נערם לגוף האוניה חול המובא על-ידי ה-גלים, מקשה מיום ליום את הזזתה מהמקום.

בלי תוצאות. שלושה ימים אחרי הי"תאונה, הגיעה למקום אוניית החילוץ הי"ית וניקוט. אחרי יומיים הצטרפו שתי אוניות נוספות, השייכות לאותה חברה. עבודת ההצלה החלה, כמקובל, בכדיקת קרקעית הים. אך מיד לאחר כך החלו ב-שיאבת-המים ממחסני האוניה, מבלי לבדוק את האוניה עצמה. לאיכה לא היו כל תוצ-אות. שני המים לא ירדו. הובאו משאבות נוספות — אך ללא תועלת. למומחיה-הנמל היה הסבר פשוט לכך — החור שנוצר בדופן האוניה הוא כל כך גדול שנוצרו כולם השאיבות — ישארו שני המים שבתוך האוניה בגובה שני הים. לי נידמה שפלוגת ההצלה הונו בכלל לא תצליח לא האוניה, אמר אחד מאנשי צוות העצמאות. "מסתובבים כאן כמה עשרות אנשים ובמשך כל הזמן לא עשו שום דבר". זוהי לא רק דעתם של אנשי צוות נמר-ים, אלא גם של קציני-האוניה. "איך לי כל אמון בחברה זו", קבע חובל-ראשון יזי היינץ. "הציד שלה הוא מיושן. העבודה כמעט ואינה מתקדמת".

עצמאות שקועה בעומק של 22 רגל — 7 רגל נמוך יותר מקו הסבילה. החור ש-דרכו חודרים המים, מכוסה על ידי סלע בקוטר של 2.5 מטר. בגלל זה אי-אפשר לקבוע את גודל החור או את מקומו המדוי-יק. לכן צריכה להיות הפעולה הראשונה: הזזת האוניה שתאפשר את הגישה למקום הפגוע. עד עכשיו לא נעשה דבר בכיוון זה. **האיש הקובע.** חקירות על נסיבות הי"תאונה של העצמאות נערכות על-ידי חברת יעודי וחברת-הביטוח לויי. אבל כבר היום אפשר לשער מיהו האחראי לתאונה ולסתי-מה נמל תל-אביב.

12 שעות לפני המקרה הודיעו באלחוט מ-נמל תל-אביב שצפויה סערה. מינהלת הנמל המליצה שהאוניה תצא לים הפתוח. שתי אוניות אחרות שעגנו אותה שעה בנמל, קיבלו את ההמלצה, והפליגו משטח הנמל. רק עצמאות נשארה עוגנת. אנשי הצוות מספרים שכל אלה שהיו על הסיפון היו בדעה אחידה שצריך להפליג מיד. התנגד לכך רק אדם אחד, אבל דעתו הייתה הקר-בית. איש זה היה רב החובל מרקו אסטה. אסטה מסך על העצמאות רק ארבע חוד-שים, והסלגה מאנגליה לישראל היתה הפלג-תו הארוכה הראשונה. הוא בא במקומו של נימרוד אשל, אשר עבד על עצמאות מספר שנים, אך התפטר לאחרונה מתפקידו. בגלל תנאי המשכורת הקשים שהציעה לו חברת יעודי, שרצתה לחסוך בהוצאות.

1000 דולר ביום. החסכון מאוד לא השתלם. ההפסדים שהביאה התאונה מאז ה-16 למרס כבר מסתכמים במיליונים: 1000 טון מטען כוסו במים. ביניהם: 25 ארגונים בהם היתה ארוזה משאבה ע"י קית בשביל המוביל הארצי. חילוץ העצמאות והובלתה לחיפה יע-לה בקירבת 100 אלף דולר.

(המשך בעמוד 11)

מאחורי הקלעים של פרשת בו-ג'ג בשווייץ

עסק הביש

מי יזכר, שטוטגארט, בון, האמבורג, באול, לוצרן. עתונאי ישראל הטילו את מוראם על גרמניה ושוייץ. כך, על כל פנים, התקבל הרושם מקריאת העיתונים העבריים.

"הצלחתי לגלות את פעילותה של חברת מ.ט.פ. הקשורה קשר הדוק בפעילותה של חברת מקו"י! הבריק שמואל שגב, שליחו המיוחד של מעריב בשוייץ."

בחום חקירה שנמשכה יומיים בשטוטגארט ובסביבותיה, עלה בידי קבוצת את זהותם של מרבית אנשי-המדע והמומחים הגרמניים לסיליים, המועסקים כיום במצרים! התפאר לעומתו ישעיהו בן-פורת, שליחו המיוחד של ידיעות אחרונות בגרמניה. "אמו של יוהן הלדלה טרקה את הטלפון בפני בצרוף קללה, כאשר ביקשתי לדעת אם יש לה חדשות מבנה".

דיווח נפתלי לביא, שליחו המיוחד של הארץ בגרמניה: "מאחורי שלט תמים אינטרא האנדאלט גזלשפט במינכן פועל מנגנון הס"פקה לתוכנית הטילים המצרית... כאשר נתחזה לפני דלת המש"ר, נרתעה הפקידה המבולתת כששמעה את זהותי."

ושוב שמואל שגב, משוייץ: "וידמר איבד פתאום את קור-רוחו וצעק: 'אני יודע שהבריטים מכרו אותי. אני בטוח שהאינטליגנצ'ה הבריטי מסר לישראלים את כל האינפורמציה הזאת!'"

ככותרת אחרי כותרת רעשנית ציירו השליחים המיוחדים תמונה של חרשתנים, מדענים ואנשי-עסקים מוכים רגשי-אשמה ופחד. רגשי-אשמה על כי נתגלה חלקם בתוכנית השטנית לציד את הצבא המצרי בטילים ונשק ביולוגי נגד ישראל; ופחד מפני נקמת ישראל. היה זה תפקיד שכדוגמתו לא מילאו העיתונאים הישראלים מ-יודם. פעלתנותם היתה כה יוצאת-דופן, שגם אחרון קוראיהם נאלץ לשאול את עצמו: מה עומד מאחורי הפלישה העתונאית?

שיבה של ועדת עורכי העיתונים היומיים בתל-אביב. זהו פורום מכובד, שבפניו מגלים סודות רבים — כדי להבטיח שלא יפורסמו. גם הפעם כונסו העורכים לשמוע סודות. דיבר אליהם מקיד גבוה מאוד במנגנון הממשלתי.

הוא גילה לעורכים פרטים על פרשת בן-ג'ג ועל פעילות המדענים הגרמניים במצרים. אחר הציע לעורכים לרתום את עתוניהם למסע שהוא עצמו יתנה להם.

הדרו של? אתו איש עלום-שם. מסתבר שהשוייצים לא נבהלו. להיפך: הם נעלבו מן האימים וההאשמות. אם תוסיף ישראל בנימה היסטורית זו, עלול הדבר לגרום לשיבוש היחסים התקינים בין שתי המדינות. יש להפסיק את ההכרזות הרשמיות. מסע הי"אוימים והרמוזים צריך להימשך — אך בדרך אחרת. העתונות, שליחים מיוחדים.

מה ע"ד שמסתמנת חזית שניה: אם השוייצים לא ייכנעו מהר — יתגלה חלקה של גרמניה בלכידת השניים, וההיגיון אמר שאחרי שהפעילה את שוייץ, תדרוש גם את הסגר רחם. הגיעה העת להפעיל לחץ גם על גרמניה, להניאה מצעדים נוספים. אילו היה פראנק-יוזף שטראוס עדיין שרה-הגנה בממשלת בון!

שמראום

אבל עכשיו שוב אין הר שטראוס בממ"שלת בון. בגלל פרשת שפינג. בבון קוב"ע עם המדינאים המיקצועיים של משרד-החוץ. אין ברירה אלא להפעיל לחץ פומבי גם על גרמניה. כמה מאמרים בעתונים האמריק"ניים. גולדה תואם בכנסת. לא תגזים. רק תרמוו על המיסמכים והעובדות המחירות. על ספר לבן מזועזע. ברור שזה בלוף. ב"מידה שיש חומר מדויק על עיסוקיהם של הגרמנים בקאהיר — הרי זה חומר מן הסוג שאי-אפשר לפרסמו מבלי לגלות מקורות ודרכי-איסוף סודיים. חוץ מזה, הממשלה אינה להסתבך בעמדה קיצונית, שלא תאשר נסיגה. מישהו אחר צריך לעשות את המלאכה. העתונות, שליחים מיוחדים.

תחרות פרועה

הדרו של? אריה דינסצ'יק, עורך מעריב. מצבי-הרוח קודר. הוא נטל לידיו את ריכוז הכיסיי חסר-התקדים, אך התוצאות על"י כות. הארץ, הודות למקורות מקומיים, עלה על מעריב מיום ש-הפרשה התפוצצה. ועתה גם ידיעות אחרונות דפק את מעריב. על-כן החליט לשלוח תגבורת לגרמניה: אורי דן, בעל הקשרים עם זר שטרן והאמבורג.

השליחים המיוחדים והכתבים הקבועים בחוץ-לארץ שלחו את החומר שנמסר להם, אבל זה לא מספיק. שיחה עם האיש המיס"תורני: צריכים משהו ממשי. הוא נתן למעריב משהו ממשי: שמו של העצור האוסטרי, אוטו יוקליק.

ידיעות אחרונות הקים צעקה. נתנו גם לו סוכריה. מי שחילק את הסוכריות, עשה זאת מחוץ שיקולים ברורים: תמורת זאת ממלאים העתונים את חלקם במסע התעמולה הגדול שהוא תיכנון. מסע כפול: כלפי שוייץ וגרמניה, וכלפי הקורא הי"ישראלי. ללחון — ללא הפרעה — על הזרים שיניחו לשני העצור-רים, ולעזור היסטריה בטחונות כוו בישראל. שאיש לא ירהרר על הכיסולן המחפיר בשוייץ ועל כל דרך-הפעולה בנושא זה.

זר לא יבין זאת

ש: זכ: הדרו של? איש המיסתורין. סקירה ראשונה: התוצאות אינן מעודדות. השוייצים הקפדנים לא נבהלו. הגרמנים לא נסגרו. הם ביקשו את הסגרת שני העצורים, כדי להעמידם למשפט על נסיון לרצוח את קליינאוואכטר וכדי לחקור אותם ביחס לפרשיות האחרות הקשורות למדענים גרמניים.

ואילו בזירה הפנימית נראתה סנונית ראשונה, שאחיות-העניינים מתערערת במהרה. הנה מאמר בלמרחב הקואליציוני: "דווקא סוכ"ניות הידיעות הורות — בניגוד לכתבות מסוימות של שליחים מיוחדים של עתונים ישראליים — מצליחות לדחא ידיעות המתאמ"רות, פחות או יותר... ביום חמישי בערב דיווח כתבו של קור-ישראל מגרמניה (או משוייץ בשם מקיד גרמני) ידיעה, שהיתה מנוגדת למה שמסרו בו בערב סוכנויות הידיעות. בראש מהדורת החדשות נמסרה הידיעה, כי ממשלת גרמניה תמשיך במאמציה להניא מדענים גרמניים מלסייע למצרים בפיתוח כלי-הנשק ההר-סניים. ההבלטה של ידיעה זאת לא הניחה מקום לספק, כי אכן כך תשיב גרמניה להחלטת הכנסת. לעומת זאת, דיווחו כל הסוכ"ניות, כי התשובה תהיה שלילית. כעבור 24 שעות בלבד אפשר היה להיחזק מי צדק.

במיקרה או שלא במיקרה, היה דבר היחיד מבין כל עתוני הבוקר, שמסר ב"יום שישי רק את גיסתו של קור-ישראל ולא את הידיעות של הסוכנויות ה"זרות. ואילו מעריב יצא בכותרת ראשית: בון תקרא למדענים הגרמניים להפסיק את עבודתם במצרים. ובכותרת קטנה יותר: תוך היענות להחלטת ממשלת ישראל, תאיים גם ממשלת גרמניה המערבית, כי הממ"ש יכים לעבוד בקאהיר לא יועסקו במפע"לים ממשלתיים. אתמול בבוקר נראו הדב"רים קצת שונים..."

ואילו זאב שיף, כתבו הצבאי של הארץ, סיכם מאמר מיקצועי ארוך על נשק ביולוגי, בקביעה: "...הסכ"נה לישראל היא תיאורטית למדי, משום שהמצרים רחוקים עדיין מלעשות כלי-נשק קטלניים אלו לאפקטיביים."